

"בטיחות זו לא סיסמה, זה אורח חיים"

לציון יום הבטיחות הבין-לאומי בעבודה, התארחו באולפן "כלכליסט" מנכ"ל המוס"ל, סגן שרת הכלכלה והתעשייה, חברי כנסת ונציגי רשויות מקומיות ורשויות אכיפת החוק • כיצד ניתן לצמצם את תאונות העבודה, אילו פעולות הסברה מתקיימות ואיך משתלבת הרגולציה בתמונת הבטיחות הארצית

מאת המוסד לבטיחות ולגיהות

צילומים: המוסד לבטיחות ולגיהות

השלטון המקומי, ומבחינתי, הכיוון ברור לחלוטין. הרשויות המקומיות חייבות להיות חלק מהפיקוח. חייבים להיות חמישה-שישה נושאים שעל הרשות לבדוק ולבקר, ואם משהו לא תקין, הרשות תטיל סנקציות ותקנוס את הקבלן העבריין. קבלן מצטיין צריך להיות מתוגמל, כמו למשל בהורדת דמי הבטיחות והגדלת הרווחיות."

איך, לדעתך, קבלנים יכולים וצריכים לפעול לצמצום תאונות העבודה?

"חייבים לחשוב בטיחות, לתכנן ולעשות בטיחות, להבין שאין תהליך בכל סיפור הבנייה המורכב, שבו נושא הבטיחות לא נידון - משלב התכנון, עם תוכנית בטיחות מלווה, בשלב הביצוע כמובן, ונבדק אם יש נוהלי בטיחות באתר, אמצעי בטיחות, טכנולוגיה מתאימה וכו'. האם יש מפקח בטיחות באתר? בהמשך, כל נושא הקשר בין הבטיחות למקצוענות, סדר וניקיון באתר - יש חוסר הבנה בקרב קבלנים לגבי הקשר בין מראה האתר לבין רמת הבטיחות בו. אני מצפה שכל קבלן, בתום יום העבודה, יעשה תחקיר לגבי היום שהיה."

איך קבלן יכול להנחיל תרבות בטיחות לעובדיו?

"כיום, היוזמה שהתחלנו היא אל מול הקבלנים הגדולים. תוכנית הכוכבים,

כנס אונליין מיוחד, לציון יום הבטיחות הבין-לאומי בעבודה, סיפר סגן שרת הכלכלה והתעשייה, הח"כ יאיר גולן, כי הוא מגיע לכל אתר בנייה שבו נהרג עובד כתוצאה מתאונת עבודה. "אני מנסה ללמד את כל הקבלנים שבטיחות זו השקעה שמחזירה את עצמה. האם יש צורך להקים גוף שמאחד את כל שחקני המפתח? בהחלט. המוס"ל עוסק בהדרכה ובאיסוף הידע מול מינהל הבטיחות, ויש צורך לתאם ביניהם. צריך להיות גורם שמסתכל על הכל מזווית מקצועית ועומדים לרשותו כל המשאבים, הנתונים והידע לבנות תוכנית עבודה מקצועית. אני מקדם בימים אלה חוק להקמת גוף כזה. השבוע מינינו פרויקטור יוצא מן הכלל למטרה הזאת. יש שיתוף פעולה מיטבי בין ראש מינהל הבטיחות לבין מנכ"ל המוס"ל. אני מקווה שבתחילת 2023 נוכל להכריז על הקמת רשות לאומית."

אולי לפני זה, יש צורך לעדכן את החוקים המיושנים?

גולן: "אני מאמין, שצריך לקחת חוקים מצומצמים מבחינת היקפם ולהתחיל למפות את החוקים הדורשים שינוי חקיקה."

מה לגבי תפקיד הרשות המקומית?

"שוחחתי עם מנכ"ל משרד הפנים ועם יו"ר

**סגן השרה יאיר גולן:
"אני מנסה ללמד את כל הקבלנים, שבטיחות זו השקעה שמחזירה את עצמה. האם יש צורך להקים גוף שמאחד את כל שחקני המפתח? בהחלט"**

צילומים: המוס"ל

פאנל המוסד לבטיחות ולגיהות בשיתוף "כלכליסט" לציון יום הבטיחות הבין-לאומי בעבודה

מצבי חירום, כך גם הסימולטור שלנו מאפשר לו להתמודד עם תנאים קשים באתר ולפתח מיומנויות."

היכן ממוקמת ישראל יחסית לשאר העולם בכל הנוגע לתאונות עבודה?

"ישראל נמצאת במקום לא טוב. 60 הרוגים בשנה אלה מספרים עצומים למדינה כמו שלנו. אנחנו עדיין לא עושים מספיק. במוס"ל, אנחנו מנסים לזהות אזורי כשל. המדריכים שלנו נמצאים מדי יום באתרי בנייה, אבל זה עדיין לא מספיק. זה מתחיל בחינוך, צריך לתת לבני נוער להבין מהם סיכונים ואיך חושבים על בטיחות. ב-2019 הקמנו את 'קו החיים', מוקד שמאפשר לכל אזרח במדינה לדווח על סיכונים באתרי בנייה. המדריכים מגיעים לאתר ומסייעים למנהל האתר להבין את הליקויים וכיצד יש לטפל בהם. הצעד הבא, הוא להעביר את הטיפול למנהל הבטיחות, שבסמכותו להפעיל סנקציות בנושא.

- איך משלבים את כל הגופים לצמצום תאונות ומניעתן?

"חובה לשתף פעולה, כי כל אחד מאיתנו הוא חלק בתוך פאזל, עם תרומה והבנה. הקבלנים הם אלה שנחשפים לעובדים,

שאומצה בחום על ידי התאחדות הקבלנים. בנוי הארץ, תורמת לייצור תרבות בטיחות. אך איסוף הנתונים רחוק מלהיות מספק. יש במוס"ל תשתית בסיסית, חדר מצב שעוסק בכך, אולם אין לו סמכות לאסוף ולנתח נתונים, אבל נגיע לשם ואפילו מהר, יחסית. אחד היעדים הראשונים, מבחינתי, זה מסד נתונים אמין ומדויק, בלי ספקולציות ואינטרסים, שבאמצעותו נוכל לעדכן את אזרחי ישראל בנוגע להתפתחויות בתחום. אני מקווה שבתוך שנתיים עד ארבע שנים, נחולל מהפכה בתחום הבטיחות ונגיע לסטנדרט הבין-לאומי ואפילו נהיה בחזית הבטיחות הלאומית."

ד"ר מיקי וינקלר: "מתחילים לראות שינוי"

ד"ר מיקי וינקלר, מנכ"ל המוס"ל, פתח את הפאנל המיוחד, שבו השתתפו חברי כנסת, נציגי המשטרה והרשויות המקומיות.

ד"ר מיקי וינקלר, לנוכח התאונות הקשות בענף הבנייה, כיצד מתמודדים עם מצבי חירום?

"מצבי החירום מאתגרים. בנינו את המרכז לסימולטורים בבטיחות, כדי לאפשר למדריכים להגיע לאתרים ולהדריך את העובדים בהתמודדות בתיאוריה עם מצבים. כמו טייס שמתרגל בסימולטור

מנכ"ל המוס"ל, ד"ר מיקי וינקלר: "במוסד לבטיחות ולגיהות, אנחנו מנסים לזהות אזורי כשל. המדריכים שלנו נמצאים מדי יום באתרי בנייה, אבל זה לא מספיק. זה מתחיל בחינוך, צריך לתת לבני נוער להבין מהם סיכונים ואיך חושבים על בטיחות"

« המשך בעמוד הבא

ח"כ אוסאמה סעדי, יו"ר ועדת המשנה לבטיחות בבנייה

**ח"כ מנסור עבאס:
"הצעד הראשון
הוא חינוך לבטיחות
ולקדושת החיים, הקניית
ערכים, כלים והכשרות מגיל
ילדות. דאגנו שבתוכנית
החומש של החברה
הערבית, יוקצו תקציבי
עתק לטיפול
בנושאים הללו"**

של דבר, זה ייתן דחיפה גם לכלכלה
עצמה. עלות התאונות והנזקים הם פי
כמה מאשר המשאבים הנדרשים לשיפור
הנושא."

**ח"כ אוסאמה סעדי:
"כולם מגלגלים את האחריות"**

ח"כ אוסאמה סעדי, תע"ל, יו"ר ועדת
המשנה לנושא בטיחות בעבודה: "אני
מטיל את האחריות בראש ובראשונה על
המדינה. אם אין אכיפה - ואין אכיפה - זו
אחריות המדינה. בשנת 2021 יש כמעט
אפס כתבי אישום. חלק מהעניין קשור
בבלבול ברישיונות, במדיניות מכוונת,
שבמסגרתה, על היתר עבודה שולם
לאיזה מאכער, כשבפועל הוא עובד אצל
קבלן ראשי, שמגלגל אחריות לקבלן
משנה. כולם מגלגלים את האחריות. לא
יודעים מי המעביד, ולכן לא מוגשים כתבי
אישום. אנחנו דורשים להטיל אחריות על

**רפ"ק ורד ליכטר:
"בטיחות זו לא סיסמה,
זו דרך חיים, ואנחנו לא
שם וחבל. זה כואב. זה מתחיל
בצורך במכללות הנכונות
ולא במכללות 'חאפריות'.
אנחנו מדינת עולם
שלישי בתחום הזה."**

« המשך מעמוד קודם

הרשויות המקומיות נמצאות בתמונה
מרגע שהקבלן מגיש בקשת בנייה, ואנחנו,
המוס"ל, מסייעים בקידום הבטיחות.
בכנסת, פועלות ועדות שתפקידן קידום
נושאים שקשורים בבטיחות. אנחנו
מתחילים לראות שינוי, אם כי הוא עדיין
אטי."

**ח"כ מנסור עבאס:
"הצעד הראשון הוא חינוך
לבטיחות"**

מנסור עבאס, יו"ר רע"מ והוועדה
המיוחדת לענייני החברה הערבית, דיבר
על המגזר הערבי בקרב עובדי הבנייה.
"הצעד הראשון הוא חינוך לבטיחות
ולקדושת החיים. הקניית ערכים, כלים
והכשרות מגיל ילדות. דאגנו שבתוכנית
החומש של החברה הערבית, יוקצו תקציבי
עתק לטיפול בנושאים הללו. כשנחזור
למושב הקיץ, אני מתכוון לבקש דיון
מיוחד בנושאים הללו ולטפל בהם. לגבי
האחריות, הגישה שלי תמיד הייתה לראות
את האחריות כמשהו שמתחלק בין כמה
אנשים, ובמקביל, אני חושב שהאחריות
מוטלת על כל אחד מאיתנו. גם הפועל
הפשוט אחראי למניעת התאונה, כמו גם
הקבלן. מדיניות בלי תקציבים היא בלתי
ישימה. חייבים להשקיע במקומות הנכונים.
אני לא מומחה בכל התחומים, אבל אין לי
ספק שחינוך חשוב כמו התערבות ישירה
של המשטרה ושל מנגנוני הפיקוח. בסופו

**ח"כ אוסאמה סעדי:
"בטיחות זה לא נושא
פוליטי. כל המציל נפש
אחת, כאילו הציל עולם
ומלואו. בחברה הערבית,
נושא הבנייה הוא 'פאודה'
ללא פיקוח ועם לא מעט
הרוגים ופצועים. אני
לא אופטימי"**

מיטל להבי

צילום: עדי אדר

רפ"ק ורד ליכטר

צילום: באדיבות משטרת ישראל

ד"ר מיקי וינקלר

צילום: המוסד

סגנית ראש עיריית ת"א-יפו, מיטל להבי: רמת הפיקוח של רשות מקומית בתוך אתר בנייה כמעט לא קיימת, אלא רק מבחוץ. ייתכן שצריך לתת לרשות יותר סמכויות, כדי לוודא שהכול מוגן יותר בתוך אתר הבנייה"

לא בחינוך שלו? מקצועית, אם פעם היינו חוקרים תיק ומחכים למפקח, היום אנחנו מגיעים ביחד איתו לאתר. בנינו מאגר מומחים גדול. התיקים תקועים, כי אנחנו לא מטפלים רק בתאונות עבודה. אני שואפת להוריד את כמות תאונות העבודה."

מיטל להבי: "לתת לרשות יותר סמכויות"

מיטל להבי, סגן ראש עיריית ת"א-יפו: "תל אביב בתנופת בנייה, יש כמות אדירה של אתרים. מי שמבקש היתר בנייה, חייב להגיש תוכנית לסידור אתר, כדי שייראה כמו בית מרקחת. הפיקוח על הבנייה בודק את האתרים האלה. מנגד, יש גם תוכנית להסדרי תנועה, וחייב להיות תיאום תכנון. אנחנו פועלים על פי חוק, כולל סמכויות הפיקוח שלנו. רמת הפיקוח של רשות מקומית בתוך אתר בנייה כמעט לא קיימת, אלא רק מבחוץ. ייתכן שצריך לתת לרשות יותר סמכויות, כדי לוודא שהכול מוגן יותר בתוך אתר הבנייה. אולי בכל מה שקשור בניירת, כמו עיגון מנופים, הפיקוח יכול לבדוק. חינוך זה מינקות ומלידה, חינוך נגד אלימות, וחינוך של הפעולות שנעשות בתוך אתרי בנייה. אנחנו צריכים להיכנס לבתי הספר ולראות איך משפרים את החינוך, ובהמשך, איך משפרים את הפיקוח. לטעמי, מי שהוציא את היתר הבנייה הוא האחראי, כולל אחריות לקבלן פיגומים, לקבלן חשמל ואינסטלציה".

בעל האתר. זה נמצא בטיפול של משרד המשפטים. כבר שנים מדברים על רשות לאומית וזה לא מתקדם. בנוסף, נושא ההכשרות. הרוב המכריע של הקורבנות הם מחפשי פרנסה מהחברה הערבית, בתוך ישראל או מהשטחים או עובדים זרים. בעבר, היו 15 מפקחי עבודה, העלו ל-70, והכול במשכורות מינימום ועם אחריות על 20 אלף אתרים. זה לא מספיק. אנחנו חייבים לשלב ידיום ולשתף פעולה. בטיחות זה לא נושא פוליטי. כל המציל נפש אחת, כאילו הציל עולם ומלואו. בחברה הערבית, נושא הבנייה הוא 'פאודה' ללא פיקוח ועם לא מעט הרגים ופצועים. אני לא אופטימי. אנחנו מובילים בהייטק, אבל בתאונות עבודה הרחק מאחור."

רפ"ק ורד ליכטר: "מדינת עולם שלישי"

רפ"ק ורד ליכטר סול, ראש מחלק פלס: "בטיחות זו לא סיסמה, זו דרך חיים, ואנחנו לא שם, וחבל. זה כואב. זה מתחיל בצורך במכללות הנכונות ולא במכללות 'חאפריות'. אנחנו מדינת עולם שלישי בתחום הזה. אנחנו, המשטרה, מגיעים חמש דקות אחרי התאונה. גם פציעות קשות זה משהו שגומר למישהו את החיים. הכול ממקום שחייבים לשנות בו את הטרימינולוגיה. זה צריך להתחיל מלמעלה, מהיזם. אם אתר העבודה ייראה כמו בית מרקחת, הפועל יתנהג בהתאם. למה שהפועל יירתם לקו החיים אם זה